

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

IX. Obit Gordianus, succedit Philippus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

quo recidunt variæ eorum sententiæ, quorum alij per biennium, per triennium alij, teste A
Inl. Capiti
in Maxim
2. b.
 Iulio Capitolino, Maximinum imperasse volunt. Maximino successit Gordianus. Annus
 Christi tunc agebatur 237, Origenis 52, Romanam Ecclesiam regebat Fabianus, in lo-
 cum Anteri successus, qui Pontianum exceperat, cum uterque in Maximini persecutione
 tolerasset martyrium; postquam hic sexennium circiter, mensem ille admodum unum
 suum Pontificatum tenuit.

VI. Nos illis temporibus alteram Origenis Atheniensem peregrinationem assignari
 posse censuimus. At cum Casarea Cappadocia discederet, Nicomediam obiter adisse
 probabile est, visendi Ambrosij causa, qui impiorum vinculis elapsus, moram in ea urbe
 cum Marcella conjugæ ac liberis faciebat: (liberos quippe, conjugem, fratres, ac sorores
 habuit Ambrosius: obiit autem superflite Origene, vitioque ipsi à multis datum narrat B
 Hieronymus, quod amici senis, & pauperis moriens non sit recordatus) Hinc eruditam
 illam ad Africanum dedit Epistolam, qua Susannæ historiam frustra ab eo impugnatam
 confirmat, suamque ei fidem & auctoritatem asserit. Atheniensis itineris ignoratur causa:
 illud scimus, optimis eum, quamdiu in hac urbe agitavit, exercitationibus orium suum
 consumuisse, nam inceptos in Ezechielem Commentarios absolvit, (quod anno sexage-
 simo factum Erasmus arbitratur ex Suida, auctore nullius pretij, qui ex Eusebij panis
 prius Origenis elogium, in quo scriptum hoc extat, perturbate & incomposte consuit)
 & Canticum Canticorum expositionibus illustrare instituit: quarum quinque Tomos in
 ea elaboravit sede; reliquos totidem Casarea Stratonis confecit. Circa hanc quoque tem-
 pestatem jampridem inchoatis in Iohannem Commentariis finem imposuisse verisimile C
 est, ut infra ostendamus. Annum tempus Atheniensi huic more tribuit Halloxius, nec con-
 tradico; liceat modo unicumque iudicium aliud ex re capienti dissentire.

VII. Pristinam itaque sedem, Casaream Stratonis longo post tempore Origenes repe-
 tit, atque ibi susceptum Commentariorum in Canticum opus ad exitum duxit. Falluntur
 autem Magdeburgenses, cum aiunt scripsisse Suidam Origenem annum ætatis suæ egisse
 sexagesimum, eum ea Commentaria exararet: tale enim quiddam apud Suidam nus-
 quam reperias. Est apud Hieronymum venisse Firmilianum Casarea Cappadocia Epif-
 scopum ad Origenem, per causam locorum sanctorum, ut apud eum maiorem Scripture
 sanctæ compararet notitiam, eum ipsum antea in Cappadocia diu secum habuisset. At
 Gregorius Nyssenus in Origenis disciplinam receptum fuisse narrat cum Gregorio Thau-
 maturgo Firmilianum, Patricium Cappadocem, nondum Episcopum. Bis itaque Origeni
 erudendum sese tradiderit Firmilianus; primum antequam Ecclesie, atque adeo Christo
 nomen dedisset; iterum, postquam ex altero Atheniensi itinere Casaream Stratonis re-
 versus est. Rem autem ita narrat Eusebius, ut à neutro dissentiat.

VIII. Eruditione per idem tempus & ingenio florens Beryllus Bostrenorum Episco-
 pus in heresim lapsus est; eum Christum, antequam humano sese illigaret corpori, nihil ha-
 buisse proprium, sed Deum divinitate paternam tantum, non propria ac sua fuisse doceret.
 Quam heresim deinde instauravit ac propugnavit Sabellius. Episcopos adversum se com-
 plares Beryllus nefario dogmate conceivit. Bostram illi in Synodum eorum, multisque
 hominum velitationibus adoruntur. Id cum parum procederet, ad expugnandam ho-
 minis perveraciam accersitus est Origenes. in ejus quippe peritia omnia sibi proclivia fore
 sperabant omnes, & ejus consilijs acquiescebant. Frequentibus illi adversum Hæreticos
 & Iudæos disputationibus iam ante exercitus, Beryllum summa humanitate, ac dexteritate
 aggressus est, variisque super ejus doctrina habitis sermonibus, deprehensum tandem er-
 rorem argumentis ita coarguit, ut eum penitus ejuraret Beryllus, seseque bonæ menti
 restitui pateretur. Qua re ex voto confecta in Palestinam sine mora Origenes se recepit.
 Neque sane tanti beneficii memoriam, qui fuit hominis candor, apud Origenes se recepit.
 extabescere passus est Beryllus; sed eam sequentibus deinde annis recoluit, & scriptis ad
 Origenem Epistolis testatus est. Hæc cum Synodi Aëtis, aliisque huius viri monumentis
 multo post servata & doctorum lectione usurpata sunt, sed temporis demum vetustate in-
 tercederunt.

IX. Annus Christi 244, qui fuit Origenis 59, Gordiano sextum iam annum impe-
 ranti feralis fuit; nam postquam eius locum per summam perfidiam invasit Philippus, vi-
 tam ei statim pari scelere exhaustit. Sed concepta facinora poenitentia emendasse, & ad
 Christi quoque partes transisse Historici quidam Christiani, uti mox dicturi sumus, prodi-
 derunt. Vitæ est, tertium iam imperij eo agente annum Ecclesie Alexandrinæ administra-
 tionem cepisset Dionysius ille, quem Alexandria Origenes præceptis olim informave-
 rat, mortuo Heracla Origenis & ipso discipulo, postquam Alexandrinum Episcopatum per
 multos annos tenuit. Annorum octodecim numerum desinit Eusebius in Chronico, sex-
 decim in Historia: verum pro *in epistola*, aliqua exemplaria prætulisse *in dicitur*, vel ita certe

A legisse Interpretes aliquos, ex iis liquet quæ in id argumentum scripsit Baronius. Errorẽ ipse in numerum hunc irrepsisse vidit, & ex Eusebio quatuordecim saltem annis in Alexandria cathedra Heraclam sedisse conclusit. Plane verum est totis quindecim sedisse annis, nam ab anno Alexandri decimo, quo anno ponimus acquiescisse Demetrium, ad Philippi tertium, pleni quindecim anni intercedunt. Dicendum ergo quindecim in Pontificatu traductis annis, decimo sexto Heraclam naturam concessisse. Ita intelligendum puto Eusebium: atque si recte conijcimus, eo ipso anno Demetrius obiit, quo Origenes Ægyptum reliquit. Hinc quoque manifestus Nicephori error, qui post decimum tertium Episcopatus annum Imperante Gordiano Heraclam decessisse scribit. At Scaliger hic memoria lapsus contendit Eusebium, ejusque adharet Chronico, quod anno Philippi quinto Episcopatum Alexandrinum à Dionysio initum fuisse docet. Id ex constanti duntaxat Codicum consensu probat, qui sic habent. Futile argumentum: quasi non Historiæ Eusebianæ Codices tertio Philippi anno constanter quoque id assignent. Certe si ex Eusebij Chronico castiganda est ejus Historia, sextentis castigetur locis, in quibus dissentiunt. Vel in hoc Heraclæ annorum *ἑξακοσίων δ'* initium ejus Episcopatus confert Chronicon in annum Alexandri nonum; exitum Origenis ex Alexandria in undecimum; cum exitui Origenis annum Alexandri decimum adscribat Historia, & post ejusdem exitum decessisse Demetrium significet, cum cui Heraclæ successit.

X. Baronius ad annum 248. N. 1, Origeni in omnibus Heraclam fuisse scribit, atque ideo post Demetrii mortem concitas adversus eum turbas penitus fuisse conspitas; Dionysium vero Heraclæ successorem Origeni insensissimum se præbuisse. Supra demonstratum à nobis est testimonio Gennadij, Petri Alexandrini, Epistolæ Synodice Ægyptiorum Præsulum; & Photij, non aliter in Origenem animatum fuisse Heraclam, ac decessorem ipsius Demetrium; Causam vero cur eundem à Dionysio oppugnatum crederet Baronius, sive ex auctoritate, sive ex verisimilitudine petitam addere debuit; quæ certe nulla est. Merito itaque hanc ejus opinionem repudiavit Halloxius, & Origenem, quoad vixit, summopere à Dionysio observatum, & post mortem etiam laudatum fuisse contendit; quod & nos infra ostendemus.

XI. Cæterum sexagenario jam major Origenes haud segnus rerum divinarum satagebat, neque ullum fere intermitebat diem; quin vel ad populum de Deo verba faceret vel scriberet, vel legeret, vel colloqueretur. Testes sunt omni sacræ eruditionis fruge referti libri contra Celsum, quibus Epicurei Sophistæ petulantiam Ambrosij suavis contudit, (quoque Gordiano imperante scriptos falso Marianus Scotus existimavit, & quorum lueubrationem ad annum 237 perperam retulit David Blondellus, summopere licet, in re præsertim Chronologica, cautus & diligens; atque ita toto aberravit decennio, quippe qui obitum Origenis anno 256 assignasset) testes docti in Matthæum, & in Prophetas XII Commentarij, testes innumera ad varios scriptæ Epistolæ, quas plusquam centum undecunque nactas collegerat atate sua Eusebius, & in libros digesserat. Illas annorum series consumpsit.

XII. Atque utinam vel duæ illæ superessent epistolæ, quas ad Philippum Imperatorem, ejusque uxorem Severam Augustam scripsit. Hinc certo conijci posset, verene Christo adhaerint, quemadmodum ab Auctoribus Christianis proditum est: an à Christianis partibus fuerint alieni; quod persuadet Ethnorum Auctorum de nova ab iis suscepta religione silentium; & multorum præterea tum Christianorum, tum Ethnorum consensus, à quibus primus inter Imperatores Christum professos Constantinus celebratur. Ego quidem magnorum virorum sententiis meum quoque judicium, quando me res id admonet, interponam. Si publice Christianorum fidem professus fuisset Philippus, verisimile utique non est tacituros id fuisse Ethnicos Scriptores, futuramque rei hujus, sicut fuit, obscuram famam & incertam. Nec multo verisimilius est, si Christianus non fuisset, id proditum Eusebium, temporibus illis proximum, cum utramque eum ad Philippum & Severam ab Origene scriptam Epistolam vidisse constet, quam non paucis post Eusebium annis vidisse quoque Vineentium Lirinensem soletter deprehendit Baronius. Sic igitur sentio, Christi sacris à Fabiano Papa initiatum fuisse Philippum, sed occulte, idque clam Ethnicos habuisse, ne quid inde res suæ detrimenti caperent, quas pristinae religionis ejurata fama forsitan conturbasset. Hinc ab Ethnicis Scriptoribus tacitum illud est, à Christianis celebratum. Quod autem ex Eusebio objici potest; publice eum in Ecclesiam ab Episcopo (is fuit Babylas) admissum, precationum participem fuisse factum, postquam crimina confessus in pœnitentium ordinem redactus est; id sane animadvertendum est ex incerta auditione Eusebium retulisse. Antiochiæ præterea contigisse fertur illud, ubi florebant res Christianorum, quibus tum præerat Episcopus Babylas; in extremis videlicet Romanæ dititionis oris, procul à Romanorum conspectu, quos præ cæteris ejusmodi facinus poterat